

III

ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Κωλύματα εκλογής βουλευτών σε περίπτωση πρόωρης διάλυσης της Βουλής

Σχόλια στην ΑΕΔ 11//2010

ΠΕΤΡΟΣ Ι. ΠΑΡΑΡΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΥ γεννήθηκε εν προκειμένω – και πρακτικά θα τεθεί πάλι εφ’ όσον προκηρυχθούν πρόωρες εκλογές –, είναι αν οι εμπύπτοντες στις κατηγορίες των εδαφίων α) έως και ε) της παραγρ. 3 του άρθρ. 56 του Συντάγματος κωλύονται να υποβάλουν υποψηφιότητα και να εκλεγούν βουλευτές στις περιφέρειες όπου υπηρέτησαν «... μέσα στους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της τετραετούς βουλευτικής περιόδου», όπως κατά γράμμα αναφέρεται στο Σύνταγμα, ή, κατά την τελολογική ερμηνεία της διάταξης, μέσα στους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες *προ* της οποτεδήποτε λήξεως της βουλευτικής περιόδου, δοθέντος ότι στην πράξη οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται, σχεδόν πάντα, προ της λήξεως της τετραετίας που την προβλέπει, ως απώτατο χρονικό σημείο, η παράγρ. 1 του άρθρ. 53 Σ.

Το ΑΕΔ στάθηκε στην γραμματική διατύπωση της παραγρ. 3 του άρθρ. 56 Σ, δηλαδή δέχθηκε ότι υπάρχει κώλυμα εκλογής, μόνον εφόσον παρασχέθηκε υπηρεσία, εκ των προβλεπομένων στα εδάφια α) έως και ε), μέσα στο «τελευταίο κρίσιμο δεκαοκτάμηνο της τετραετίας, ασχέτως του πότε διεξάγονται οι εκλογές».

Ενώπιον του ΑΕΔ υποστηρίχθηκε, βέβαια, η αντίθετη άποψη, ας μου επιτραπεί δε να παραθέσω εδώ τις κύριες σκέψεις των κατατεθέντων δικογράφων που απηχούν και τις εν προκειμένω επιστημονικές μου θέσεις.

Εκ της από 27.10.2009 Ενστάσεως:

«Κατά την τελολογική ερμηνεία της συνταγματικής αυτής διάταξης, ο χρονικός αυτός περιορισμός του κωλύματος θα πρέπει να εφαρμόζεται με εναρκτήριο χρονικό σημείο και προς τα πίσω τη λήξη της βουλευτικής περιόδου, όποτε κι αν αυτή λάβει χώρα. Η αντίθετη ερμηνεία, σύμφωνα με την οποία η επίμαχη συνταγματική διάταξη εφαρμόζεται *μόνο* στις περιπτώσεις λήξης της βουλευτικής περιόδου με το πέρας της τετραετίας, θα καθιστούσε τη διάταξη αυτή τελείως ανεφάρμοστη, δεδομένου ότι στη χώρα μας ο πάγιος κανόνας είναι η διεξαγωγή πρόωρων εκλογών και όλως κατ' εξαίρεση η εξάντληση της τετραετίας (Κ. ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ, *Το νέο καθεστώς κωλυμάτων και ασυμβιβάστων* σε: Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ/ΕΥ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ/Ε. ΚΟΝΤΙΑΔΗΣ, (επ.), «*Το Νέο Σύνταγμα, Πρακτικά Συνεδρίου για το αναθεωρημένο Σύνταγμα 1975/1986/2001*», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2001, σ. 237). Η αντίθετη γραμματική απλώς ερμηνεία θα ερχόταν σε αντίθεση και με το άρθρο 52 του Συντάγματος που προστατεύει την ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής βούλησης ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας. Ούτε βέβαια θα πρέπει να παρασυρθούμε από τη παρεμφερή ρύθμιση που ίσχυε πριν την αναθεώρηση για τους γενικούς γραμματείς και που έκανε δεκτό ότι το σχετικό κώλυμα δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση πρόωρης λήξης της βουλευτικής περιόδου, καθώς η ερμηνεία αυτή δόθηκε προκειμένου να διαφοροποιηθούν οι γενικοί γραμματείς από τα υπόλοιπα πρόσωπα της ίδιας παραγράφου που ενέπιπταν στο κώλυμα μόνο στην περίπτωση που είχαν υπηρετήσει στη θέση τους για περισσότερο από τρεις μήνες την τριετία πριν από τις εκλογές. Ο δικαιολογητικός όμως αυτός λόγος δε συντρέχει πλέον, καθώς η διάταξη προβλέπει ενιαίο χρονικό σημείο για την έναρξη του δεκαοκτάμηνου για όλα τα πρόσωπα που προβλέπονται στη διάταξη (βλ. Γ.Χ. ΣΩΤΗΡΕΛΗΣ, *Κωλύματα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστα βουλευτών*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2006, σελ. 113).

Περαιτέρω, η αντίθετη άποψη που θέλει η ανωτέρω συνταγματική διάταξη να εφαρμόζεται λαμβάνοντας υπόψη ως εναρκτήριο σημείο για τον υπολογισμό του 18μηνου το φυσιολογικό πέρας της τετραετίας, ώστε να διαπιστώνεται εάν ο ενδιαφερόμενος υπέβαλε εμπρόθεσμα ή όχι την παραίτησή του, δεν είναι ορθή και για τον ακόλουθο λόγο: Διότι, κάτι τέτοιο υποκειμενικοποιεί το κώλυμα της παραγράφου 3 του άρθρου 56 του Συντάγματος, ενώ αντίθετα ο συντακτικός νο-

μοθέτης θέλησε το κώλυμα αυτό να είναι αντικειμενικό χωρίς να το συναρτά από τις προσδοκίες και τις τυχόν υποκειμενικές συμπεριφορές των αιτούντων (ΑΕΔ 57/1997). Όπως άγνωστο είναι πότε θα γίνουν οι προσεχείς εκλογές, έτσι και ο υπάλληλος διακινδυνεύει, μένοντας στη θέση του, να μην μπορέσει να εκλεγεί βουλευτής σ' αυτές».

Εκ του από 12.4.2010 Υπομνήματος:

«1. Ως προς την ερμηνεία του Συντάγματος γενικά, ισχύει η αρχή της ενότητας των διατάξεών του, δηλαδή αυτές δεν πρέπει να ερμηνεύονται αυτοτελώς αλλά πάντοτε μέσα στο γενικότερο πνεύμα και των λοιπών συναφών διατάξεων και μάλιστα αυτών που καθιερώνουν γενικότερες αρχές και αξίες.

2. Η ξηρά γραμματική ερμηνεία της όποιας συνταγματικής διάταξης δεν μπορεί να καταλήγει σε κατ' ουσίαν μη εφαρμογή της, διότι τότε δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός που με την διάταξη αυτή επεδίωξε να θεραπεύσει ο συντακτικός ή αναθεωρητικός νομοθέτης.

3. Η αντίθετη πλευρά επικαλείται τις αιτιολογίες που επεκαλέσθη ο τότε εισηγητής της πλειοψηφίας (2000-2001), δηλαδή ότι είναι κρίσιμοι οι δεκαοκτώ μήνες πριν από την λήξη της τετραετούς βουλευτικής περιόδου. Όμως, όπως γίνεται παγίως δεκτό, η τελολογική και συστηματική ερμηνεία και των συνταγματικών διατάξεων πρέπει προδήλως να προτιμάται από την προ δεκαετίας εκφρασθείσα ιστορική αιτιολόγηση της θέσπισης αυτής της διάταξης και, μάλιστα, η ιστορική αυτή ερμηνεία πρέπει να αποφεύγεται όταν, όπως εν προκειμένω, καταλήγει, κατ' ουσίαν, στο πλήρες ανεφάρμοστο της διάταξης αυτής, κάτι που και ο τότε αναθεωρητικός νομοθέτης προφανώς δεν θα ήθελε, όπως υποστηρίζουμε αμέσως παρακάτω.

4. Συγκεκριμένα, η επίδικη συνταγματική διάταξη δεν επιτρέπεται να ερμηνευθεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην εφαρμόζεται σχεδόν ποτέ, δοθέντος ότι στην Ελλάδα ουδέποτε εξαντλήθηκε η τετραετία από το 1975 μέχρι σήμερα, πλην μίας φορές. Υπάρχουν δε στο Σύνταγμα αρκετές περιπτώσεις όπου η Βουλή πρέπει να διαλυθεί πρόωρα.

5. Θα πρέπει, λοιπόν, να εξευρίσκεται τέτοια ερμηνεία που να καθιστά δυνατή την εφαρμογή της συνταγματικής αυτής διάταξης, ώστε να εξυπηρετείται

και ο σκοπός στον οποίο απέβλεψε ο συνταγματικός νομοθέτης, δηλαδή οι Έλληνες πολίτες να μην εκμεταλλεύονται την ειδική θέση τους στο Δημόσιο για να προσελκύσουν εκλογική πελατεία στις προσεχείς εκλογές. Δεν πρέπει να προκρίνεται ερμηνεία που να καθιστά αδρανή την διάταξη αυτή, δηλαδή κατ' ουσίαν να την διαγράφει.

Το ότι κατά την πάγια νομολογία του ΑΕΔ οι διατάξεις περί κωλυμάτων πρέπει να ερμηνεύονται στενά, αυτό δεν σημαίνει ότι μπορούμε να φτάσουμε και στο αντίθετο άκρο και, με επίκληση της αρχής αυτής, να απαλλάξουμε από το απόλυτο κώλυμα ευρύτατες κατηγορίες υπαλλήλων που εμπίπτουν στη ρύθμιση του άρθρου 56 § 3 Σ, διότι έτσι παραβιάζεται ευθέως το άρθρο 52Σ και η ισότητα των όπλων αλλά και των κομμάτων κατά τον προεκλογικό αγώνα.

6. Στην αντίθετη περίπτωση, ο όποιος Πρωθυπουργός, θέλοντας να ευνοήσει τους συμβούλους του, με τους οποίους καθημερινώς συναλλάσσεται πολύ περισσότερο και από τους Υπουργούς του, ή και τους πλείστους όσους έχουν τοποθετηθεί από αυτόν, π.χ., σε διευθυντικές θέσεις σε δημόσιες επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, θα έχει την δυνατότητα να τους συμβουλευτεί αδιακόπως καθ' όλη την διάρκεια της βουλευτικής περιόδου. Αυτοί θα προετοιμάζονται από την αρχή για την πολιτική τους προβολή και την μελλοντική του πολιτική σταδιοδρομία, ο δε Πρωθυπουργός, ανταμείβοντας τις υπηρεσίες τους κατά το διάστημα, π.χ., των σαρανταπέντε πρώτων μηνών, θα διαλύει την Βουλή προκηρύσσοντας εκλογές τρεις μήνες νωρίτερα από το τέλος της βουλευτικής περιόδου, παρέχοντας έτσι στους συμβούλους του την δυνατότητα να πολιτευθούν χωρίς να υπάρχει για αυτούς κανένα κώλυμα εκλογιμότητας, αφού πάντως δεν έληξε η τετραετία! Αυτοί εκμεταλλεύονται την σπουδαία θέση τους ως σύμβουλοι του Πρωθυπουργού και δημιουργούν την εκλογική τους πελατεία στην περιφέρεια όπου πρόκειται να θέσουν υποψηφιότητα. Έτσι, όμως, νοθεύεται η λαϊκή ετυμηγορία, δεν υπάρχει ελεύθερη διαμόρφωση της λαϊκής βούλησης, ο αγώνας είναι άνισος για τους άλλους συνυποψηφίους. Όλα όμως αυτά παραβιάζουν τις υπέρτερες αξίες που καθιερώνονται στο άρθρο 52 του Συντάγματος, οι οποίες και πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν και κατά την ερμηνεία της επίδικης διάταξης.

7. Με το προηγούμενο καθεστώς, η γραμματική ερμηνεία που δόθηκε από

το ΑΕΔ αφορούσε μόνο τους Γενικούς Γραμματείς των Υπουργείων, δηλαδή περίπου 20-30 ανωτάτους κρατικούς υπαλλήλους. Αν το Δικαστήριο καταλήξει στην ίδια ερμηνεία και υπό το ισχύον συνταγματικό καθεστώς, τότε όχι μόνον οι Γενικοί Γραμματείς, αλλά ευρύτερες κατηγορίες υπαλλήλων, δηλαδή οι χιλιάδες υπαλλήλων που emπίπτουν στην παράγρ. 3 του άρθρου 56 του Συντ., δεν θα έχουν κανένα λόγο να παραιτηθούν, αφού, όπως ελέχθη, ο κανόνας είναι η μη εξάντληση της τετραετίας. Όλοι τους θα παραμένουν διαρκώς στο απυρόβλητο και ανενόχλητοι θα προετοιμάζουν από την θέση τους την μελλοντική εκλογική τους πελατεία. Το Δικαστήριο, όμως, θα έχει αχρηστεύσει πλήρως όλη την παράγραφο 3 του άρθρου 56 Σ, αφού για όλους αυτούς ισχύει τώρα το δεκαοκτάμηνο. Τέτοια όμως λύση είναι αντισυνταγματική, διότι κατ' ουσίαν καταργεί τον θεσμό των κωλυμάτων και έρχεται σε ευθεία αντίθεση με το άρθρο 52 του Συντάγματος».

Εκ του από 28 Απριλίου 2010 Υπομνήματος:

«Ι. Όπως έχει ήδη αναπτυχθεί, εφόσον γίνει δεκτή η άποψη της εισήγησης ότι οι μετακλητοί αυτοί υπάλληλοι πρέπει να υπηρέτησαν, προφανώς συνεχώς, κατά το τελευταίο δεκαοκτάμηνο, το οποίο υπολογίζεται από την ημέρα λήξεως της τετραετούς βουλευτικής περιόδου και προς τα πίσω, τότε το κώλυμα αυτό ουδέποτε πρόκειται να εφαρμοσθεί και όλη η διάταξη του άρθρου 56 παράγρ. 3 καθίσταται ανενεργής, αφού ουδέποτε εξαντλείται η τετραετία της βουλευτικής περιόδου και οι εκλογές διεξάγονται πάντα νωρίτερα. Με αυτή την προοπτική πρέπει να ερμηνευτεί η επίμαχη διάταξη, διαφορετικά το ΑΕΔ καθιστά την διάταξη αυτή άχρηστη και ουδείς εξ αυτών που emπίπτουν στο άρθρο 56 παράγρ. 3 θα έχει στο μέλλον κώλυμα συμμετοχής στις εκλογές, το αποτέλεσμα των οποίων θα νοθεύεται, αφού ένας εκ των υποψηφίων θα εκμεταλλεύεται διαρκώς την υπέρχουσα θέση του εις βάρος των άλλων συνυποψηφίων του. Με αφετηρία το ότι οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται στενά, ώστε να είναι περιορισμένος, κατά το δυνατόν, ο κύκλος των υπαλλήλων που έχουν κώλυμα εκλογής, το εκλογοδικείο δεν μπορεί να καταλήξει και στο αντίθετο άκρο και να ερμηνεύσει την επίμαχη διάταξη έτσι, ώστε ουδέποτε ουδείς, από τις κατηγορίες υπαλλήλων που αναφέρονται στο παραπάνω άρθρο, να έχει κώλυμα. Αν η αποκρουόμενη αυτή άποψη γίνει δεκτή, καταλήγουμε σε κατ' ουσίαν κατάργηση της διάταξης. Δεν

απομένει, λοιπόν, άλλη ερμηνεία που *συγχρόνως* να υπηρετεί την συνταγματική επιταγή της ανόθευτης εκδήλωσης του λαϊκού φρονήματος του άρθρου 52 Σ, που λειτουργεί και ως ερμηνευτικό εργαλείο του όποιου εφαρμοστή του Συντάγματος, αλλά και να περισώζει την δυνατότητα εφαρμογής της επίμαχης διάταξης, παρά μόνον αν δεχθούμε ότι η *ύποπτος* χρονική περίοδος είναι η διαρκής υπηρεσία του υπαλλήλου κατά το τελευταίο δεκαοκτάμηνο «πριν από τις εκλογές», όπως όριζε και η αντικατασταθείσα συνταγματική διάταξη.

II. Η έννοια της επίμαχης διάταξης είναι ότι οι υπάλληλοι του άρθρου 56 παρ. 3 του Συντάγματος πρέπει να υπηρέτησαν, πάντως, *συνεχώς* κατά τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες πριν από την λήξη της τετραετούς βουλευτικής περιόδου, όχι δε μόνον ολίγες ημέρες ή μήνες εντός του χρονικού αυτού διαστήματος. Εφόσον οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται, κατά την νομολογία, στενά, πρέπει να δεχθούμε ότι όποιος υπηρέτησε στις θέσεις αυτές, για ορισμένο μόνον χρονικό διάστημα, που εμπίπτει όμως μέσα στο δεκαοκτάμηνο, προφανώς δεν έχει κώλυμα εκλογιμότητας. Υπηρεσία, π.χ., δύο μηνών, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι αρκεί για να επηρεασθούν οι εκλογείς της περιφέρειας, όπου θα θέσει υποψηφιότητα βουλευτού ο νυν υπάλληλος. Η προηγούμενη συνταγματική διάτυπωση αξίωνε οι υπάλληλοι αυτοί να «υπηρέτησαν περισσότερο από τρεις μήνες κατά την τριετία πριν από τις εκλογές», οι δε γενικοί γραμματείς έπρεπε να υπηρετήσουν *καθ' όλο* το τελευταίο εξάμηνο, και όχι μόνον λίγες ημέρες, της τετραετούς βουλευτικής περιόδου. Τώρα περιορίζονται οι περιπτώσεις των κωλυμάτων, αφού το Σύνταγμα έγινε αυστηρότερο και θέλει, για την ύπαρξη κωλύματος, δεκαοκτάμηνη διαρκή υπηρεσία στο δεκαοκτάμηνο πριν από τις εκλογές. Αν δεχθούμε ότι αρκεί, για να στοιχειοθετείται το κώλυμα, η παροχή υπηρεσιών σε τμήμα μόνον του δεκαοκταμήνου, τότε δεν ερμηνεύουμε στενά, όπως θέλει η νομολογία του ΑΕΔ, την διάταξη αυτή, αλλά, αντιθέτως, διευρύνουμε τις κατηγορίες υπαλλήλων που θα έχουν κώλυμα συμμετοχής στις προσεχείς εκλογές, απλώς και μόνον επειδή υπηρέτησαν, έστω και λίγες ημέρες, μέσα στην κρίσιμη αυτή προθεσμία».

Πέτρος Ι. Παραράς

Το εκ του άρθρου 56 § 3 του Συντάγματος κώλυμα εκλογιμότητας εξετάζεται με βάση το τελευταίο δεκαοκτάμηνο της τετραετίας, ασχέτως του πότε διεξάγονται οι εκλογές

ΑΕΔ 11/2010

Πρόεδρος: **Γεώργιος Καλαμίδας**, πρόεδρος ΑΠ
Εισηγητής: **Βασ. Λυκούδης**, αρεοπαγίτης

Επειδή, με την υπό κρίση ένσταση, ο ενιστάμενος, ισχυριζόμενος ότι έχει ανακηρυχθεί πρώτος αναπληρωματικός βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας νομού Αργολίδος με το συνδυασμό του κόμματος «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κατά τις εκλογές της 4.10.2009, ζητεί την ακύρωση της γενομένης, με την 786/2009 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ναυπλίου, ανακήρυξης της εκλογής του καθού Ιωάννη Ανδριανού ως βουλευτή της αυτής εκλογικής περιφέρειας, με τον ίδιο συνδυασμό, διότι συντρέχουν στο πρόσωπο του τα κωλύματα των παρ. 1 και 3δ του άρθρου 56 του Συντάγματος.

Επειδή, στο άρθρο 56 παρ. 1 εδ. α', β' και 3 εδ. δ' του Συντάγματος, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση του έτους 2001, ορίζονται τα εξής: Στην παράγραφο 1 ότι: «Έμμισθοι δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι, άλλοι υπάλληλοι του Δημοσίου, υπηρετούντες στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας, υπάλληλοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών

συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος ή επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές, αν δεν παραιτηθούν πριν από την ανακήρυξή τους ως υποψηφίων. Η παραίτηση συντελείται με μόνη τη γραπτή υποβολή της». Στη δε παράγραφο 3 ότι: «Δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι, ούτε να εκλεγούν βουλευτές σε όποια εκλογική περιφέρεια υπηρέτησαν ή σε όποια εκλογική περιφέρεια εκτεινόταν η τοπική αρμοδιότητά τους μέσα στους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της τετραετούς βουλευτικής περιόδου: α) ... δ) Οι έμμισθοι υπάλληλοι του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους, καθώς και των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων της περίπτωσης α' που κατείχαν θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, όπως ειδικότερα νόμος ορί-

ζει. Υπάλληλοι που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο και είχαν ευρύτερη τοπική αρμοδιότητα υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου αυτής ως προς εκλογικές περιφέρειες άλλες από αυτήν της έδρας τους, μόνον εφόσον κατείχαν θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου γενικής διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, όπως ειδικότερα νόμος ορίζει ...». Με τις διατάξεις αυτές ο συνταγματικός νομοθέτης, έχοντας ως γνώμονα ότι τα κωλύματα εκλογιμότητας αποτελούν περιορισμούς του συνταγματικού δικαιώματος του εκλέγεσθαι, απέβλεψε, κατ' αντίθεση με τα ασυμβίβαστα, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 57 του Συντάγματος, να μειώσει και να περιορίσει τα κωλύματα εκλογιμότητας, που εμποδίζουν τη συμμετοχή των πολιτών στη δημοκρατική διαδικασία της αναδείξεως των βουλευτών και, για το λόγο αυτό, καθόρισε περιοριστικά τα κωλύματα στις περιπτώσεις εκείνες, οι οποίες θεωρήθηκαν ότι η θέσπισή τους διασφαλίζει την ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θελήσεως από τις άμεσες ή έμμεσες επιρροές, που μπορεί να ασκήσει ο κάτοχος κάποιας από τις προαναφερόμενες ιδιότητες (Α.Ε.Δ. 7/08). Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 του άρθρου 56 καθορίζονται περιοριστικά τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο σχετικό κώλυμα εκλογιμότητας της παραγράφου αυτής, δηλαδή εκείνα που πρέπει προηγουμένως να παραιτηθούν από την ιδιότητα που συνιστά το κώλυμα για να ανακηρυχθούν και να εκλεγούν βουλευτές. Έτσι, το ανωτέρω κώλυμα, που αίρεται με την υποβολή παραίτησης, ισχύει προκειμένου για τις επιχειρήσεις το-

πικής αυτοδιοίκησης μόνο για τα ρητώς αναφερόμενα στην εν λόγω διάταξη όργανα διοίκησης αυτών (διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι), όχι δε για τους υπαλλήλους των δημοτικών επιχειρήσεων τακτικούς ή εκτάκτους, οι οποίοι υπάγονται στα κωλύματα του άρθρου 56 παρ. 3δ του Συντάγματος, εφόσον, δηλαδή, πρόκειται για έμμισθους υπαλλήλους επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που κατείχαν θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, σύμφωνα με τα οριζόμενα ρητά στην τελευταία αυτή διάταξη (Α.Ε.Δ. 6/2005, 10/2004). Περαιτέρω, από το σαφές γράμμα της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 56 παρ. 3 εδ. δ' συνάγεται ότι το απόλυτο κώλυμα εκλογιμότητας που θεσπίζεται μ' αυτήν, μεταξυ άλλων και για τους αναφερόμενους στο εδάφιο δ' υπαλλήλους του Δημοσίου κλπ., εξετάζεται με βάση το τελευταίο κρίσιμο δεκαοκτάμηνο της τετραετίας, ασχέτως του πότε διεξάγονται οι εκλογές. Η βούληση του νομοθέτη ήταν να υπάρχει ένα σταθερό χρονικό σημείο έναρξης του κωλύματος αυτού, ώστε ο κάθε δυνάμει υποψήφιος να γνωρίζει ότι οιαδήποτε θέση και αν αναλάβει από αυτές που εμπίπτουν στο κώλυμα, έχει ένα χρονικό ορίζοντα το πολύ τριάντα μηνών και, συνεπώς, αν οι εκλογές διεξαχθούν πρόωρα μέσα σ' αυτούς τους τριάντα μήνες το κώλυμα δεν ισχύει (βλ. και αγορεύσεις του εισηγητή της πλειοψηφίας στην Επιτροπή Αναθεώρησης, πρακτικά των συνεδριάσεων και έκθεση, 2000 σελ. 52 και

στην Ολομέλεια της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής πρακτικά ολομέλειας 2001, συνεδρίαση ΡΚΕ, σελ. 5370).

Επειδή, κατά την έννοια της ίδιας συνταγματικής διάταξης, όπως συνάγεται από τη γραμματική της διατύπωση και το σκοπό στον οποίο αποβλέπει, που συνίσταται στην αποτροπή της προπαρασκευής της πολιτικής σταδιοδρομίας των υπαλλήλων που εμπíπτουν στην πιο πάνω διάταξη και με εκμετάλλευση με τον τρόπο αυτό της θέσης τους (Α.Ε.Δ. 22/2000, 23/2000), στο κώλυμα εκλογιμότητας του εδαφίου δ΄ της παρ. 3 υπάγονται και οι μετακλητοί υπάλληλοι, που κατά το άρθρο 103 παρ. 5 του Συντάγματος είναι δυνατό να εξαιρούνται από τη μονιμότητα, γιατί και αυτοί, όπως οι έμμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι, προσλαμβάνονται για την πλήρωση ρητώς προβλεπόμενων από το νόμο οργανικών θέσεων και αποκλειστικώς βάσει κανόνων δημοσίου δικαίου. Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 29, 32, 33 και 34 του Π.Δ. 63/2005 «Κυβέρνηση-Κυβερνητικά Όργανα», με το οποίο κωδικοποιήθηκαν, σε ενιαίο κείμενο, οι αναφερόμενες σε αυτό διατάξεις, μεταξύ των οποίων και του ν. 1299/1982, σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 56 παρ. 3 δ και 103 παρ. 3 του Συντάγματος, συνάγεται ότι οι καταλαμβάνοντες, καθ' οιονδήποτε τρόπο (διορισμός, απόσπαση, ανάθεση καθηκόντων), οργανικές θέσεις ειδικών συμβούλων ή ειδικών συνεργατών του Πρωθυπουργού, οι οποίες προβλέπονται ως ενιαίες από το 32 του π.δ. 63/05 (άρθρο 5 του ν. 1299/82), στην αυτοτελή δημόσια υπηρεσία του Πολιτικού

Γραφείου του Πρωθυπουργού, είναι μετακλητοί δημόσιοι υπάλληλοι γενικής αρμοδιότητας, και, συνεπώς, αν παραμείνουν στην θέση αυτή κατά τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της τετραετούς βουλευτικής περιόδου, έχουν κώλυμα εκλογιμότητας σε ολόκληρη την επικράτεια, και υπό την προϋπόθεση ότι και αυτοί κατείχαν θέση προϊστάμενου οργανικής μονάδας επιπέδου διεύθυνσης ή άλλης αντίστοιχης.

Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, ο ενιστάμενος εκθέτει στην κρινόμενη ένστασή του ότι ο καθού η ένσταση, Ιωάννης Ανδριανός, απεσπάσθη στο Πολιτικό Γραφείο του Πρωθυπουργού και σε θέση Ειδικού Συμβούλου από 15.7.2004 με την Υ 126/6.9.2004 απόφαση του Πρωθυπουργού, στην οποία ρητώς αναφέρεται ότι οι μηνιαίες αποδοχές του αντιστοιχούν στον α΄ βαθμό της κατηγορίας ειδικών θέσεων, ανέλαβε δε καθήκοντα Διευθυντού του Γραφείου Τύπου του Πρωθυπουργού και παρέμεινε στη θέση αυτή μέχρι 10 Σεπτεμβρίου 2009, ημερομηνία κατά την οποία με την υπ' αριθμ. Υ 400/10.9.2009 απόφαση του Πρωθυπουργού έληξε η εκεί απόσπασή του, υποβληθείσης ταυτόχρονης παραίτησής του από τη θέση αυτή. Με τα δεδομένα αυτά, κατά τον ενιστάμενο, η εκλογή του καθού είναι άκυρη, αφού αυτός κατείχε θέση Προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης με πανελλαδική δηλαδή εμβέλεια και, συνεπώς, έπρεπε να μην υπηρετούσε στη θέση αυτή τουλάχιστον 18 μήνες πριν από τις εκλογές τις 4^{ης} Οκτωβρίου 2009, ενώ αυτός υπέβαλε την παραίτησή του μόλις την 10^η Σεπτεμβρίου 2009. Ο προβαλ-

λόμενος αυτός λόγος ακυρότητας εκλογής του καθού πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην πιο πάνω σκέψη. Ειδικότερα, η τετραετής βουλευτική περίοδος που προέκυψε από τις εκλογές της 16.9.2007 έληγε κανονικά στις 16.9.2011 (άρθρο 53 παρ. 1 του Συντάγματος). Όμως, πριν την πάροδο τριάντα μηνών από την αρχή της άνω τετραετίας προκηρύχθηκαν οι εκλογές της 4.10.2009 από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, μετά από νομότυπη διάλυση

Βουλής και, συνεπώς, ο Ιωάννης Ανδριανός, που κατά την τελευταία αυτή βουλευτική περίοδο κατείχε οργανική θέση μετακλητού υπαλλήλου του Πολιτικού Γραφείου του Πρωθυπουργού, δεν εμπίπτει στο κώλυμα εκλογιμότητας του άρθρου 56 παρ. 3 δ του Συντάγματος, εφόσον τη θέση αυτή δεν κατείχε τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της βουλευτικής περιόδου της 16.9.2007 μέχρι 16.9.2011. ...

Απορρίπτει την ένσταση.